

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 148/2024-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a zo sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Editou Flaskárovou, Popradská 52, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. B1-6C/13/2012 takto

r o z h o d o l :

- Postupom Mestského súdu Bratislava IV (pôvodne Okresného súdu Bratislava I) v konaní sp. zn. B1-6C/13/2012 (pôvodne sp. zn. 6C/13/2012) v období po právoplatnosti nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 493/2022 z 20. decembra 2022 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadostučinenie **400 eur**, ktoré mu **je** Mestský súd Bratislava IV **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Mestský súd Bratislava IV **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **485,12 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a argumentácia sťažovateľa

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 14. februára 2024 domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie

záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu v konaní sp. zn. B1-6C/13/2012 (ďalej len „napadnuté konanie“). Žiadal prikázať mestskému súdu konať bez zbytočných prietáhov, priznať mu finančné zadost'učinenie 10 000 eur a náhradu trov konania.

2. Predmetom napadnutého konania je zaplatenie 12 089 eur s príslušenstvom z titulu bezdôvodného obohatenia za užívanie pozemku. O sťažovateľovej žalobe z 3. februára 2012 (v tom čase ešte) okresný súd rozhodol rozsudkom zo 17. októbra 2014 tak, že ju zamietol, čo bolo potvrdené aj odvolacím súdom. Sťažovateľ podal 7. novembra 2017 dovolanie, na základe ktorého dovolací súd uznesením z 29. novembra 2018 vrátil vec okresnému súdu na ďalšie konanie, ktoré ku dňu podania ústavnej sťažnosti nie je právoplatne ukončené.

3. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti stručne popísal priebeh napadnutého konania aj po rozhodnutí dovolacieho súdu a vytkol, že od posledného nariadeného pojednávania (30. novembra 2021) uplynulo 26 mesiacov a žiadne ďalšie pojednávanie vo veci nariadené nebolo. Poukázal tiež na skutočnosť, že v jeho veci nie je právoplatne rozhodnuté ani po dvanástich rokoch, pričom jeho právny nárok je v súčasnosti ohrozený nečakanou zmenou právneho názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, podľa ktorého vlastníčkovi pozemku prislúcha len jednorazová náhrada za užívanie pozemku zaťaženého vecným bremenom.

4. Vo veci už v minulosti uplatnil ústavnú sťažnosť, o ktorej bolo rozhodnuté nálezom sp. zn. III. ÚS 493/2022 z 20. decembra 2022, ktorým ústavný súd vyslovil porušenie zbytočných prietáhov v postupe okresného súdu, prikázal okresnému súdu vo veci konať, priznal sťažovateľovi finančné zadost'učinenie 2 000 eur a náhradu trov konania. Ani po vydaní nálezu však podľa sťažovateľa nebolo vo veci nariadené pojednávanie.

II.

Posúdenie ústavnej sťažnosti

5. Ústavný súd uznesením sp. zn. II. ÚS 148/2024 z 20. marca 2024 prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie v celom rozsahu.

6. Mestský súd vo vyjadrení uviedol, že celkovú dĺžku konania ovplyvnili opakované zmeny na strane zákonných sudcov. Dodal, že na pojednávaní konanom 5. apríla 2024 bol vyhlásený rozsudok a v súčasnosti plynie zákonnej sudkyni lehota na písomné vyhotovenie rozhodnutia.

II.1. K namietanému porušeniu uplatnených práv postupom mestského súdu (pôvodne okresného súdu) pred nálezom ústavného súdu:

7. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namietal celkovú dĺžku konania v trvaní viac ako dvanásť rokov. Berúc do úvahy skutočnosť, že ústavný súd už z hľadiska uplatnených práv sťažovateľa postup okresného súdu v konaní sp. zn. 6C/13/2012 meritórne preskúmal a nálezom ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 493/2022 z 20. decembra 2022 konštatoval porušenie týchto jeho práv, vznikla prekážka veci rozhodnutej pre opätovný ústavno-súdny prieskum predmetného konania, a to v jeho úseku do právoplatnosti uvedeného nálezu. V tejto časti preto ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa ako neprípustnú podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 55 písm. a) zákona

č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

II.2. K namietanému porušeniu uplatnených práv postupom mestského súdu (pôvodne okresného súdu) po náleze ústavného súdu:

8. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania sporovej strany a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Ústavný súd [obdobne ako Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“)] prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (rozsudok ESLP z 30. 3. 2023 vo veci Roth Neved'alová proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 50525/21, bod 11, obdobne nález IV. ÚS 465/2022).

9. Predmetom napadnutého konania je rozhodnutie súdu o nároku na zaplatenie 12 089 eur s príslušenstvom z titulu bezdôvodného obohatenia za užívanie pozemku. Ústavný súd už v predchádzajúcom náleze konštatoval, že predmet sporu patrí k štandardnej rozhodovacej činnosti súdov a istú mieru náročnosti možno vzhľadom na nutnosť vykonania znaleckého dokazovania vrátane kontrolného znaleckého dokazovania. V správaní sťažovateľa neboli zistené také skutočnosti, ktoré by významne prispeli k celkovej dĺžke konania. Ústavný súd môže sťažovateľovi vytknúť, že nevyňal úsilie pri upozornení mestského súdu (pôvodne okresného súdu) na zbytočné prietahy v konaní aspoň telefonickou alebo písomnou urgenciou.

10. Ústavný súd hodnotil celkovú dĺžku konania od právoplatnosti nález ústavného súdu (15. januára 2023) v trvaní viac ako jedného roka. Vzhľadom na to, že v napadnutom konaní ústavný súd už vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, považoval ďalšiu nečinnosť mestského súdu (pôvodne okresného súdu) za ústavne neakceptovateľnú. Mestský súd aj napriek predchádzajúcemu nálezu ústavného súdu nevykonal žiadny úkon, ktorý by smeroval k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa. Ústavnému súdu neunikla skutočnosť, že po takmer dvoch mesiacoch od podania ústavnej sťažnosti bolo vo veci sťažovateľa vyhlásené rozhodnutie.

11. Mestský súd ospravedlňoval dĺžku napadnutého konania opakovanou zmenou zákonného sudcu a dlhodobou práceneschopnosťou zákonnej sudkyne v trvaní od 1. júna 2023 do 1. októbra 2023. Zmyslom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov nie je pomenovanie príčin prietáhov v konaní alebo vyvodenie zodpovednosti vo vzťahu k stranám, ich advokátom, sudcom, súdnej administratíve, predsedom súdov či k rezortnému ministerstvu. Rovnako účelom ústavnej sťažnosti nie je dospieť k záveru, či príčiny majú objektívny alebo subjektívny charakter.

12. Mestský súd vo vyjadrení uviedol, že v napadnutom konaní bolo na pojednávaní konanom 5. apríla 2024 vyhlásené rozhodnutie a v súčasnosti plynie zákonnej sudkyňi lehota na písomné vyhotovenie tohto rozhodnutia. V čase rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti sťažovateľa síce bolo vo veci vyhlásené rozhodnutie, ale to nebolo sťažovateľovi doručené,

a teda vo veci nebolo právoplatne rozhodnuté (rozsudok ESLP z 23. 11. 2010 vo veci Zarembová proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 7908/07 a rozsudok ESLP z 15. 02. 2011 vo veci Bubláková proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 17763/07). V zmysle judikatúry ESLP ústavným súdom posúdené okolnosti zjavne odôvodňujú, aby vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

13. Aj napriek zisteniu ústavného súdu, že došlo k porušeniu uplatnených práv sťažovateľa postupom mestského súdu v napadnutom konaní v období po právoplatnosti nálezu ústavného súdu, neprikázal mu, aby v tomto konaní konal bez zbytočných prietahov, pretože táto povinnosť už bola uložená pôvodnému okresnému súdu v náleze ústavného súdu a ten naďalej platí a v konečnom dôsledku na porušenie príkazu konať bez zbytočných prietahov ústavný súd aj prihliadol (porov. III. ÚS 689/2022).

III.

Primerané finančné zadosťučinenie a náhrada trov konania

14. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiadal o priznanie finančného zadosťučinenia 10 000 eur. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu namietaného porušenia (III. ÚS 189/2023). O takýto prípad bez pochybnosti ide aj v preskúmvanej veci. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci, predmet posudzovaného konania (zaplatenie 12 089 eur s príslušenstvom z titulu bezdôvodného obohatenia za užívanie pozemku), povahu a význam dotknutých práv, namietanú dĺžku konania (viac ako jeden rok), správanie sťažovateľa, závery vyplývajúce z predchádzajúceho nálezu ústavného súdu, už raz priznanú relatívnu satisfakciu (2 000 eur) a viac ako dvanásťročné konanie bez právoplatného rozhodnutia vo veci samej, doplnil ochranu aj o priznanie finančného zadosťučinenia. Ústavný súd vzhľadom na všetky tieto okolnosti považoval za spravodlivé priznať sťažovateľovi 400 eur [§ 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde].

15. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky]. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2024 je 228,23 eur a hodnota režijného paušálu je 13,73 eur. Sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2024 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti). Náhrada trov právneho zastúpenia tak predstavuje 485,12 eur.

16. Predmet konania pred ústavným súdom (konanie o sťažnosti v zmysle čl. 127 ústavy) je v zásade nevyjadriteľný v peniazoch a je nezameniteľný s primeraným finančným zadosťučinením alebo s hodnotou predmetu sporu, o ktorom sa koná pred všeobecným súdom (III. ÚS 11/05, III. ÚS 142/06). Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je mestský súd povinný

uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. apríla 2024

Peter Molnár
predseda senátu